

JAARSTUKKEN 2022

JAARVERSLAG EN JAARREKENING OVER 2022

HOLLANDSE WATERLINIES

UNESCO WERELDERFGOED

Versie voor het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
d.d. 7 maart 2023

Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies is een samenwerkingsverband (gemeenschappelijke regeling) van 4 provincies, te weten Utrecht, Gelderland, Noord Holland en Noord Brabant.

Wat vindt u in de jaarstukken 2022

De jaarstukken 2022 samengevat	3
Besluitvorming over de jaarstukken 2022 Het besluitvormingsproces omtrent deze jaarstukken in beeld.	5
Jaarverslag: de programmaverantwoording We brengen in beeld wat HWL bereikt heeft en welke baten en kosten dit met zich meebracht.	
Programma 1 - Beschermen & Uitdragen Hollandse Waterlinies	6
Programma 2 - Algemene baten en lasten	10
Jaarverslag: de paragrafen In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de jaarstukken over de thema's die voor go HWL relevant zijn.	
Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing	11
Paragraaf 2 – Bedrijfsvoering	14
Paragraaf 3 – Financiën	16
Jaarrekening De jaarrekening geeft een totaaloverzicht van de gerealiseerde baten en lasten. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.	
1. Overzicht van de baten en lasten en de toelichting daarop	18
2. De balans per 31 december 2022 en de toelichting daarop	20
Bijlagen	
1. Controleverklaring (nog niet voorhanden)	22

Meer informatie kunt u vinden op onze website: hollandsewaterlinies.nl

De jaarstukken 2022 samengevat

Terugblik op 2022 inhoudelijk en organisatorisch

Nadat in de zomer van 2021 de Werelderfgoedstatus voor de Hollandse Waterlinies werd verkregen, is 2022 beschouwd als het eerste jaar van het gezamenlijke erfgoed Hollandse Waterlinies (HW). Voor januari 2022 stond er een grote bijeenkomst gepland voor alle partners van de HW, om de status te vieren, maar helaas kon deze bijeenkomst door de coronamaatregelen niet doorgaan.

Op 24 maart 2022 werd het gemeenschappelijke orgaan Siteholderschap Werelderfgoed Hollandse Waterlinies (GO) opgericht. In de oprichtingsvergadering van het GO werden verschillende besluiten genomen, zoals besluit benoeming voorzitter, secretaris, de bijdrageverordening etc. In een volgende vergadering op 2 juni werden nog enkele besluiten, zoals besluit informatiebeheer, besluit ambtelijke gremia en besluit financiële administratie, genomen en werden de concept-kadernota en concept- begroting vastgesteld.

De in maart benoemde secretaris, Mieke Verhees vertrok in mei. Tot eind 2022 is vice-secretaris Helma Koninkx ad interim hoofd sitebureau en secretaris GO geweest. Toen werd, bij de provincie Gelderland, een geschikte kandidaat gevonden om haar op te volgen. Bas Nijenhuis is begin 2023 als hoofd sitebureau aan de slag gegaan en zal in de eerste vergadering van het GO benoemd worden als secretaris.

De werkgroep bescherming was in 2021 al van start gegaan en kwam in 2022 maandelijks bijeen. Diverse cases zijn in deze werkgroep door de provincies met elkaar gedeeld en besproken. Het doel van de werkgroep om van elkaar te leren en kennis te delen is geslaagd; we gaan er daarom mee door. In 2022 is er door de werkgroep in nauwe samenwerking met de RCE gewerkt aan 'het huiswerk' dat we van UNESCO in 2021 gekregen hadden. Vragen zijn beantwoord en een document met daarin alle grote ontwikkeling is opgesteld en aangeleverd.

Het uitdragen van de 'universele waarden' van het erfgoed is een belangrijke verplichting. In 2022 is hard gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuwe huisstijl en merkstrategie. In deze nieuwe huisstijl zijn diverse producten ontwikkeld, zoals vlaggen, Z-cards en notitieboekjes. Er is samengewerkt met de ANWB die in het blad Eropuit en de website aandacht aan de Hollandse Waterlinies heeft besteed.

Op 8 oktober hebben we met een stand op de Klokhuisdag in de Van Nellefabriek gestaan en eind oktober werd de aflevering van Klokhuis (reeks over werelderfgoederen) over de HW op televisie uitgezonden. Ook was er op verschillende plekken in de HW eind oktober het evenement 'We sluiten de linies' in samenwerking met de Waterschappen. De nieuwe website is aanbesteed, deze zal in het voorjaar van 2023 worden opgeleverd. Via onze deelname aan Stichting Werelderfgoed leverden wij in 2022 een bijdrage aan bijeenkomsten, zoals eind november in Antwerpen voor de Nederlandse en Belgische Werelderfgoederen. Naast de publiekscommunicatie die Stichting Liniebreed Ondernemen voor ons uitvoert hebben zij het Pact van Loevestein ondersteund bij de organisatie van drie vrijwilligersbijeenkomsten.

Het Kenniscentrum heeft in 2022 verschillende kennisbijeenkomsten georganiseerd. Ook is er meegewerkt aan een uitzending met Maarten van Rossum op fort Vechten. In 2022 is er gezocht naar een nieuwe werkplek en archief voor het kenniscentrum. In 2023 gaan we hiermee verder.

Het Kwaliteitsteam heeft in 2022 meerdere adviezen opgesteld, o.a. over de A27 en de uitwerking van de Novex.

Terugblik op 2022: financieel

Het resultaat in 2022 is hoger dan in de begroot. Met name door een fors lagere kosten van het sitebureau. De oorzaken hiervan zijn drieledig: 8 maanden geen programma manager, geen doorbelasting van de begrote detachingskosten uit 2021 en het niet gebruiken van het budget voor "vieren en markeren" door het afgeblazen van de bijeenkomst in januari in verband met Corona.

Er zijn in 2022 ook geen kosten gemaakt voor UNESCO. Voor communicatie is minder uitgegeven omdat het ontwikkelen van educatiemiddelen is doorgeschoven naar 2023. Voor bescherming is het voorbeeldenboek en

kaartenapp eveneens doorgeschoven naar 2023 alsmede het begrote bedrag voor beheer voor het project bebording. Tot slot is voor netwerken minder uitgegeven.

Financiële kerncijfers 2022

In onderstaande tabel een totaaloverzicht van de begrote en gerealiseerde baten en lasten in 2022.

Baten en lasten	Begroot 2022	Realisatie 2022
Opbrengsten	-	-
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000
Kosten	-	-
Sitebureau	635.000	223.983
UNESCO	15.000	-
Siteholderschap	45.000	43.684
Communicatie	612.500	527.661
Kennis & educatie	175.000	129.048
Bescherming	85.000	34.112
Beheer	30.000	-
Netwerken	10.000	5.000
<i>Totaal lasten</i>	<i>1.607.500</i>	<i>963.488</i>
Saldo van baten en lasten	-607.500	36.512
Saldo 2021	832.078	832.078
Eindsaldo 2022	224.578	868.590

Besluitvorming over de Jaarstukken 2022

- Jan./febr. 2023 Ambtelijke voorbereiding
- 7 Maart 2023 Behandeling concept jaarstukken door Bestuur
- 16 juni 2023 Vaststelling jaarstukken door Bestuur

BEVINDING:

Het Bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grenzen.

Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 36.512 positief.

Het Bestuur van het gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies is bevoegd een besluit te nemen over de bestemming van het rekeningoverschot, na consultatie van de provincies via de zienswijzen. Het overschot is in de balans opgenomen onder het eigen vermogen als 'Nog te bestemmen resultaat'.

Voorstel met betrekking tot de vaststelling en resultaatbestemming

Het Bestuur van het gemeenschappelijke orgaan Hollandse Waterlinies tot vaststelling van de jaarstukken 2022,

BESLUIT:

1. De programmarekening 2022 vast te stellen conform voorliggend ontwerp.
2. Het winstsaldo over 2022 ter grootte van € 36.512 zoals opgenomen in deze jaarrekening in de balans als eigen vermogen op te nemen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 16 juni 2023.

De secretaris,
Bas Nijenhuis-Vesseur

De voorzitter,
Rosan Kocken

Programma 1 - Beschermen & Uitdragen HWL

Algemene toelichting bij het programma

Sinds juli 2021 is de Nieuwe Hollandse Waterlinie UNESCO werelderfgoed en werd daarmee toegevoegd aan de Stelling van Amsterdam die al sinds 1996 op de werelderfgoedlijst staat. Samen zijn ze nu de Hollandse Waterlinies. Op 24 maart 2022 is het gemeenschappelijk orgaan (GO) opgericht door de provincies Utrecht, Noord-Holland, Noord-Brabant en Gelderland.

Kenmerkend aan het GO is dat zij geen rechtspersoonlijkheid heeft en daarom niet zelfstandig kan deelnemen aan het (privaatrechtelijk) rechtsverkeer. Dat betekent dat het GO 'gehost' moet worden door één van de voornoemde deelnemers ten behoeve van contracten, personeel en uitgaven. In dit geval vervult de provincie Utrecht de functie van host, ook wel centrumprovincie genoemd en vertegenwoordigt de provincie Utrecht het GO in het maatschappelijk verkeer. Het GO maakt gebruik van de rechtspersoonlijkheid van de provincie Utrecht, voor zover nodig voor de uitvoering van de door het GO genomen besluiten in het (privaatrechtelijke) rechtsverkeer.

Doordat het GO geen rechtspersoonlijkheid heeft, kan zij ook geen eigen personeel hebben. De ambtelijke organisatie van het GO is als gevolg daarvan bij de provincie Utrecht belegd. De provincie Utrecht regelt, op voorstel van het GO, voorwaarden voor de inzet van het personeel, voor welke taken en tegen welke kosten dit gedaan kan worden. De afspraken omtrent de ondersteuning door de centrumprovincie Utrecht zijn verankerd in een dienstverleningsovereenkomst, het 'besluit ambtelijke ondersteuning' en 'het besluit ambtelijke gremia'.

De provincie Utrecht die de rol van centrumprovincie vervult, is verantwoordelijk voor ambtelijke ondersteuning van het GO siteholderschap Hollandse Waterlinies. Daarvoor is het sitebureau opgericht dat het GO ondersteunt bij alle werkzaamheden die op het GO afkomen.

In het samenwerkingsverband met de 4 provincies draagt de Siteholder er zorg voor dat de Hollandse Waterlinies behouden blijven en beschermd worden. Dat het verhaal van de Hollandse Waterlinies uitgedragen wordt zodat het voor iedereen toegankelijk wordt op een manier waarbij het duidelijk wordt dat het een UNESCO Werelderfgoed betreft en waarom dat zo is. Behoud door ontwikkeling is daarbij het motto.

De Siteholder zorgt er voor dat iedereen de waarde van het erfgoed kent, dat men bewust met het erfgoed omgaat, dat het erfgoed behouden blijft en beschermd wordt en ook er voor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen het verhaal van de Hollandse Waterlinies leren kennen, zodat het verhaal wordt doorgegeven aan volgende generaties. Bij ontwikkelingen staat de instandhouding en versterking van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies centraal, uitgaande van de kernkwaliteiten.

De kerntaken zijn gericht op de harmonisatie van beleid en uitvoering van de vier provincies.

Bij taken en bevoegdheden is onderscheid gemaakt tussen de taken en bevoegdheden van het GO zelf en de taken en bevoegdheden van centrumprovincie Utrecht die het orgaan ondersteunt en faciliteert in zijn deelname aan het maatschappelijke en rechtsverkeer.

In het programma Hollandse Waterlinies worden de liniebrede taken uit het Pact van Altena opgepakt. Deze taken zijn samen te brengen onder de volgende thema's: beschermen en uitdragen.

Beschermen

Een belangrijke voorwaarde om UNESCO Werelderfgoed te zijn is dat het erfgoed goed beschermd is. De Hollandse Waterlinies zijn momenteel goed beschermd door Nederlandse wet- en regelgeving. Bijna alle objecten in de Hollandse Waterlinies zijn Rijksmonument. Om het erfgoed ook in de toekomst goed te kunnen beschermen wordt het ruimtelijk beleid tussen de vier provincies geharmoniseerd. In de gebieden met veel

ruimtelijke druk worden gebiedsanalyses uitgevoerd. Om in te kunnen spelen op de ruimtelijke gevolgen van de energietransitie is er voor de Hollandse Waterlinies en de Stelling van Amsterdam een onderzoek gedaan. De huidige bescherming van de Hollandse Waterlinies is geregeld in het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (Barro). De bescherming van het Barro werkt door in het provinciale en gemeentelijke planologische beleid. Met ingang van de nieuwe omgevingswet wordt de bescherming van het toekomstige werelderfgoed daarin vastgelegd.

Harmonisatiebeleid

De Liniecommissie heeft in 2018 besloten om het ruimtelijk beleid in de provincies op elkaar af te stemmen. Dit om ervoor te zorgen dat het erfgoed ook in de toekomst goed beschermt blijft. De harmonisatie van het ruimtelijk beleid zorgt ervoor dat bij ruimtelijke ontwikkelingen overal binnen de Hollandse Waterlinies op een zelfde manier afwegingen worden gemaakt. Nu geldt al dat iedere initiatiefnemer aan moet geven dat ontwikkeling géén negatieve gevolgen heeft voor de uitzonderlijke universele waarde. Niet binnen het toekomstige Werelderfgoed en ook niet in de aangrenzende 'attentiezone'.

Gebiedsanalyses

In enkele gebieden is er sprake van veel ruimtelijke ontwikkelingen. De ruimtelijke dynamiek is daar groot. Voor de meeste gebieden zijn gebiedsanalyses opgesteld. Zo kan nog duidelijker worden beschreven wat in die gebieden de specifieke kernkwaliteiten/uitzonderlijke universele waarde zijn en waar rekening mee gehouden moet worden bij ontwikkelingen.

Energietransitie

Als gevolg van het Klimaatakkoord van Parijs heeft Nederland ambitieuze doelstellingen voor de overstap van fossiele naar hernieuwbare energie. Die transitie heeft onvermijdelijk grote impact op het Nederlandse landschap en het erfgoed in dat landschap. In 2021 heeft de Liniecommissie het afwegingskader energietransitie Hollandse Waterlinies vastgesteld. Dit is het eerste gezamenlijke kader van de vier provincies voor het werelderfgoed. Dit afwegingskader is opgesteld om antwoord te kunnen geven op diverse aanvragen voor zonneparken en windturbines. Ook geeft het kader richting en input voor de vaststelling van de Regionale Energiestrategieën. Het afwegingskader geeft inzicht aan initiatiefnemers waar binnen de Hollandse Waterlinies ruimte is voor de opwekking van hernieuwbare energie (zon en wind). Het geeft aan waar er geen of weinig mogelijkheden zijn vanwege het risico op aantasting van de kernkwaliteiten van de Hollandse Waterlinies en waar dit risico minder groot is. De vier provincies zorgen voor de doorwerking van het afwegingskader in hun ruimtelijke beleid.

Uitdragen

De historische waarde en de betekenis van de Hollandse Waterlinies wordt gepresenteerd aan een groot publiek doormiddel van bezoekerscentra, publicaties, evenementen, exposities en educatieve programma's. Doel is om steeds meer mensen in binnen- en buitenland bekend te maken met het verhaal van de Hollandse Waterlinies. Dit doet het Linieteam door voor de publiekscommunicatie en marketing samen te werken met een aantal partijen. Het Kenniscentrum Waterlinies ontsluit zowel digitaal als analoog historische en actuele kennis over de Hollandse Waterlinies.

Voor UNESCO is het heel belangrijk dat het verhaal van het erfgoed door wordt gegeven aan de volgende generaties. Hiervoor wordt een lespakket ontwikkeld en worden op verschillende forten speciale rondleidingen aan schoolklassen gegeven. Hoe vaker het verhaal van de Hollands Waterlinies verteld wordt hoe meer mensen het verhaal leren kennen en herkennen.

Publiekscommunicatie en marketing

Het prachtige landschap en de vele forten van de Hollandse Waterlinies zijn te voet, per fiets of per boot het beste te ervaren. In de afgelopen jaren zijn er verschillende fiets en wandelroutes ontwikkeld. Ook op de forten komen steeds meer activiteiten voor een breed publiek. Om dit allemaal onder de aandacht te brengen wordt er samengewerkt met een aantal partijen.

Stichting Liniebreed Ondernemen

Een belangrijke partner in de publiekscommunicatie is de Stichting Liniebreed Ondernemen. Stichting Liniebreed Ondernemen heeft een sterke community van forteigenaren, exploitanten en ondernemers in de Hollandse Waterlinies opgebouwd. Alle activiteiten op de forten worden gebundeld op de website www.forten.nl en staan ook op de publiekswebsites www.hollandsewaterlinies.nl. In samenwerking met de community organiseert de stichting een aantal keer per jaar waterliniebrede evenementen die landelijk gepromoot worden. Daarnaast ontwikkelt de stichting eenduidige communicatiemiddelen zoals folders in 4 talen, magazines en mediacampagnes.

Kennis en educatie

Kennisdelen is heel belangrijk om het verhaal van de Hollandse Waterlinies te behouden en door te geven aan de volgende generatie. Het Kenniscentrum Waterlinies is verantwoordelijk voor het borgen en ontsluiten van deze kennis.

De Hollandse Waterlinies vertelt het unieke verhaal van verdediging doormiddel van water. Een verhaal dat goed bewaard is gebleven en dat ook nu nog op vele plekken te ontdekken en te beleven is. Het ingenieuze systeem van waterwerken en forten is in het landschap bijna onzichtbaar. Daarom wordt het ook wel het grootste geheim van Nederland genoemd: De Hollandse Waterlinies: ze is er wel, maar je ziet haar niet!

Voor het publiek wordt de propositie "Ontdek het grootste geheim van Nederland" gebruikt met als pay-offs "Water als bondgenoot" of "Het grootste rijksmonument van Nederland".

Water als bondgenoot

Nederland is beroemd om haar eeuwenlange strijd tegen het water. Dat water ook een bondgenoot was is minder bekend. In tijden van oorlog liet men land onder water lopen om de vijand uit het oosten tegen te houden. Met een laagje water van ongeveer vijftig centimeter sloegen ze twee vliegen in een klap: Het land was onbegaanbaar voor soldaten, paarden en voertuigen en voor boten te ondiep om doorheen te varen.

Feiten en cijfers

- 85 kilometer lang
- 45 forten met verboden kringen, 2 kastelen en 6 vestingen
- Groen lint langs de Randstad van 3 en 5 km breed
- Ruim 700 betonnen werken; bunkers, kazematten en groepsschuilplaatsen
- 7 inundatiekommen
- Grootste infrastructurele project
- Ingenieus watermanagementsysteem met ruim 100 militaire sluizen, dijken en kanalen
- Grootste rijksmonument van Nederland
- Unesco werelderfgoed

Belangrijkste taken

- a. afstemming en communicatie;
- b. het stimuleren en controleren van de bescherming;
- c. het opstellen, actualiseren en uitvoeren van het managementplan;
- d. de verantwoording naar het Rijk;
- e. het nakomen van de rapportageverplichtingen naar UNESCO;
- f. het ondersteunen en faciliteren voor beschikbaar krijgen van voldoende middelen;
- g. het bevorderen van visievorming ten behoeve van strategieën;
- h. het stimuleren van kennisuitwisseling en expertise;
- i. het tijdig identificeren van en reageren op bedreigingen en ontwikkelingen;
- j. draagvlak, kennisverspreiding en promotie;
- k. zijn eerste aanspreekpunt.

De financiën van dit programma

Tabel met overzicht jaarlijkse bijdragen provincies conform besluit bijdrageverordening:

Overzicht bijdragen Provincies	Bedrag	Percentage
Utrecht	€ 300.000	30%
Noord-Holland	€ 300.000	30%
Gelderland	€ 300.000	30%
Noord-Brabant	€ 100.000	10%
Totaal	€ 1.000.000	100%

Voor de bekostiging van het programma ontvangt het gemeenschappelijk orgaan jaarlijks een bijdrage van de provincies. Het saldo wordt aangehouden en geadmistreerd in de administratie van de centrumprovincie Utrecht. Het GO loopt geen renterisico over dit saldo en ontvangt ook geen rente.

Alle kosten die door het GO worden gemaakt zijn directe kosten en worden niet geactiveerd. Er zijn derhalve geen afschrijvingen. De wettelijke voorschriften (BBV) omtrent het opnemen van deze afschrijvingslasten zijn hier dus niet van toepassing.

Financiële uitgangspunten

De gehanteerde uitgangspunten voor de begroting zijn hierna samengevat.

- Het totale budget bedraagt jaarlijks € 1.000.000 en is vastgesteld in het besluit bijdrageverordening.
- Het saldo na kosten wordt aangehouden op een rekening bij de centrum provincie Utrecht.
- De kosten inhuur derden Sitebureau worden in de meerjarenbegroting doorgerekend een jaarlijks vastgestelde indexering van 5%. In de praktijk kan hiervan worden afgeweken.
- Er is voor het aangehouden saldo geen rentekosten/vergoeding overeengekomen.
- Gestreefd wordt om tekorten in de exploitatie te voorkomen.
- De liquiditeitspositie moet het GO in alle jaren in staat stellen om aan de betalingsverplichtingen te voldoen.

Programma 2 - Algemene baten en lasten

Producten

Tot dit programma behoren de volgende taakvelden/producten:

- Exploitatie (inclusief overhead)
- Treasury
- Onvoorziene uitgaven
- Vennootschapsbelasting

Exploitatie

Programma 2 Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Rekening 2022	Afwijking
Lasten	1.607	963	644 V
Subtotaal	-1.607	-963	644 V
Provinciale bijdrage	1.000	1.000	0
Saldo van lasten en bijdrage	-607	37	644 V
Gerealiseerd resultaat	-607	37	644 V

Overhead

De kosten van overhead moeten volgens wettelijk voorschrift (BBV) afzonderlijk worden verantwoord. De overhead wordt niet meer toegerekend aan en opgenomen bij de verschillende programma's in de begroting. Overhead heeft betrekking op ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan een externe klant of het externe product. De algemene definitie luidt als volgt:

overhead heeft betrekking op alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het GO heeft een beperkt takenpakket en houdt zich alleen bezig met beschermen en uitdragen. De baten en lasten worden in de begroting binnen één programma verantwoord. Alle kosten, met inbegrip van de lasten die een algemeen karakter hebben, zijn direct dienstbaar aan het beschermen en uitdragen. Alle lasten worden daarom opgenomen binnen het programma 'Beschermen & Uitdragen HWL'.

Incidentele baten en lasten

In de begroting 2022 is budget opgenomen voor o.a. doorbelasting nog niet doorbelaste detacheringskosten 2021, vieren en markeren tijdelijk project beheer. De eerste kostenpost is komen te vervallen en de tweede en de derde zijn doorgeschoven naar 2023. In de realisatie zijn er geen incidentele lasten buiten de begroting geweest. Er waren in 2022 ook geen incidentele baten waarmee er per saldo geen incidentele baten/lasten zijn in 2022.

Treasury

In het BBV worden alle rentelasten en rentebaten begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. Het GO houdt enkel een saldo aan waarover geen rente wordt gerekend waardoor dit taakveld ook geen renteschema is opgenomen.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting is een bedrag voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 25.000,-. Dit budget is niet aangewend in 2022.

Vennootschapsbelasting

Vanaf de oprichting (24 maart 2022) is het gemeenschappelijk Orgaan niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

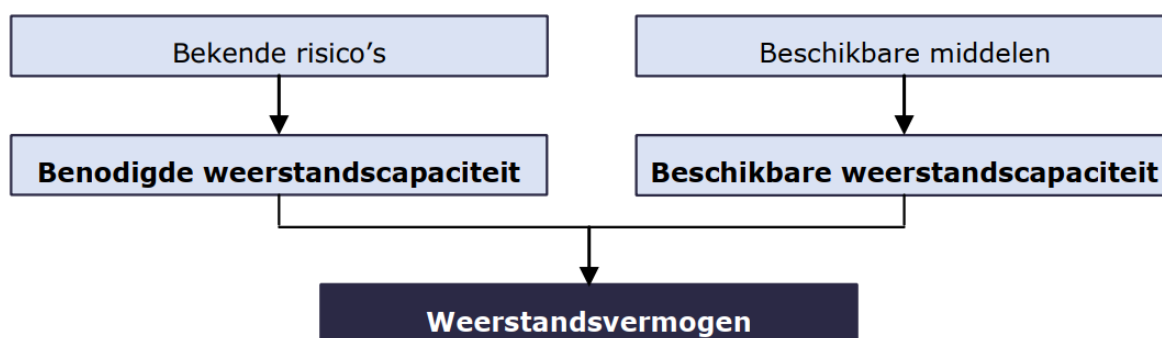
Paragraaf 1 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die niet via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de HWL kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

HWL is een gemeenschappelijk orgaan die taken uitvoert in opdracht van 4 provincies. Het weerstandsvermogen van de HWL wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke provincies. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de HWL financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de HWL verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en tekorten.

Weerstandsvermogen

De 4 provincies die deelnemen in de HWL zijn voor hun aandeel aansprakelijk als er tekorten zouden ontstaan of dat de HWL niet in staat is om aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Het

provinciaal aandeel wordt bepaald op basis van de jaarlijkse bijdrage per provincie als percentage van de totale bijdrage van de vier provincies.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomangement

Met de ramingen zoals opgenomen in de Kadernota 2022-2023 is zichtbaar gemaakt dat de HWL aan alle betalingsverplichtingen kan voldoen. Voor de begrotingsjaren 2022 en 2023 wordt er ingeteerd op het saldo aanwezige middelen uit de jaren voorafgaand aan de oprichting van het GO. Na 2023 groeit het saldo en in 2026 neemt deze door de indexatie van de post inhuur personeel iets af, echter de post algemene reserve blijft ruim positief. Het is daarom niet te verwachten dat de deelnemende provincies voor de begrotingsjaren 2022-2026 financiële nadelen zullen ondervinden.

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken.

Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

HWL heeft geen leningen verstrekt aan derden.

De uitkomst van de gecorrigeerde netto schuldquote is daardoor gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

In het algemeen wordt een getal tussen de 25 en 40% als een gezonde positie gezien.

Door het ontbreken van activa in de balans zijn de reserves theoretisch gelijk aan het saldo liquide middelen en is er dus ook geen sprake van een echte solvabiliteitsratio

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Tabel met kengetallen	Raming 2022	Realisatie 2022
Netto schuldquote	NVT	NVT
Solvabiliteitsratio	NVT	NVT
Structurele exploitatieruimte	5,0%	3,7%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:

De geraamde structurele exploitatieruimte komt in 2022 uit op 5,0%. Het begrote structurele resultaat 2022 van is € 50.000. De structurele exploitatieruimte is in 2022 positief en is als volgt opgebouwd: een structureel resultaat van € 36.512 ten opzichte van een totaalbedrag van € 1.000.000 aan gerealiseerde baten. Kengetallen zijn momentopnamen en de uitkomsten moeten in het perspectief van de specifieke bedrijfsactiviteiten en de bedrijfseigen vermogens- en financieringsverhoudingen beschouwd en beoordeeld worden.

Paragraaf 2 – Bedrijfsvoering

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2022

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, leiding/ aansturing, een goede communicatie, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een efficiënte inrichting van de organisatie en een gezonde samenwerkingscultuur, samen met provincies en andere partners cruciaal om de doelstellingen te bereiken en onze dienst adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie zal zich inspannen om een de Hollandse Waterlinies zo breed mogelijk uit te dragen, te beschermen en te beheren. Het Gemeenschappelijk orgaan is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering en heeft hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de organisatie

Het sitebureau van de HWL is gericht op de uitvoering van de taak om de werelderfgoedsite HWL zo goed mogelijk uit te dragen, te beschermen en te beheren. Het sitebureau bestaat uit de volgende begrote personele bezetting in 2022:

- 1 programmamanager 0,7 fte
- 1 programmasecretaris 0,5 fte
- 1 projectondersteuning 0,6 fte
- 1 projectleider Uitdragen 0,7 fte
- 1 webmaster 0,5 fte
- 1 projectleider Bescherming 0,6 fte
- 1 projectleider Educatie (tijdelijk in 2022) 0,2 fte
- 1 projectleider Informatieborden (tijdelijk in 2022) 0,3 fte

De realisatie van de personele bezetting wijkt in 2022 af. De programmamanager is na de gemeenteraadsverkiezing in 2022 wethouder geworden. De positie programmamanager is pas begin 2023 weer ingevuld (0,6 fte). De invulling van de rol programmasecretaris betrof in werkelijkheid 0,4 fte. De begrote projectondersteuner is vanaf de zomer 2022 ingevuld. De webmaster 0,2 fte minder. De tijdelijke rol van projectleider informatieborden wordt in 2023 ingevuld.

Beleidsindicatoren

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden. De voor HWL relevante indicatoren met betrekking tot personele aangelegenheden zijn in onderstaande tabel opgesomd.

Beleidsindicator:	2022
Personele formatie	4,1 fte
Personele bezetting (via inhuur en detachering)	4,1 fte

Paragraaf 3 – Financiën

Beleidskader: De financiële verordening van HWL

In de financiële verordening staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het financiële beleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Onderdelen:

- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- Risicobeheer
- Financiering

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede wijzigingen in de artikelen 143, 216 en 217a van de Provinciewet, de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), artikel 12 van de Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies en de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Regeling uitzettingen en de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen

HWL voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving.

Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan. Er mag een bedrag ter hoogte van 0,75% (met een ondergrens van € 450.000) van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken. Het saldotegoed na oprichting van het gemeenschappelijk orgaan op 24 maart 2022 wordt aangehouden op een projectrekening bij de centrumprovincie Utrecht.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen

De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving. HWL kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en renteontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen. Zoals bijvoorbeeld ABN AMRO Bank, BNG Bank en Rabo Bank.

We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode verder zal oplopen door de huidige hoge inflatiecijfers. Mocht de huidige hoge inflatie structureel ruim boven de 2% blijven verwachten wij in 2023 een verder oplopende korte rente tot een niveau van 3,25% a 3,5%.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

HWL heeft een positief startsaldo bij oprichting en door de jaarlijkse bijdragen van de 4 provincies en er is geen sprake van kredietgebruik.

Renterisico

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingssaldo.

Er is geen sprake van schuld bij de HWL. Derhalve is er geen renterisico.

Kredietrisicobeheer

HWL loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden worden uitgezet conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Financiering

Binnen de HWL is er geen sprake van financiering(en).

Wettelijke kaders

In de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie zijn voorschriften opgenomen voor de wijze waarop de rente verwerkt moeten worden in de begroting. Alle rentelasten en rentebaten uit hoofde van financieringen moeten bij Treasury worden verantwoord. Er mag een rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) worden berekend, maar deze rentevergoeding is gemaximeerd tot het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de externe financiering (langlopend én kortlopend). De omslagrente moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele vaste activa. Het in de begroting voorgerekenede omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De BBV-commissie doet de aanbeveling om het Rentescema uit de Notitie Rente 2017 op te nemen in de paragraaf Financiering van de begroting. Omdat er binnen de HWL geen sprake is van financiering wordt het rentescema uit de notitie niet opgenomen.

In deze jaarrekening 2022 hebben we de rentepercentages toegepast die in onderstaand overzicht zijn opgenomen.

Rente	Rentepercentage
Rente projectrekening centrumprovincie Utrecht	0,000%
Omslagrente 2022	0,000%

Het resultaat uit Treasury komt uit op € 0 (nihil)

De realisatie van het resultaat uit Treasury (nihil) is gelijk aan het begrote resultaat.

Ontwikkeling liquiditeitspositie

Op basis van de Wet Fido zijn decentrale overheden verplicht hun financiële middelen onder te brengen bij het Ministerie van Financiën (in de schatkist).

HWL heeft haar banktegoeden ondergebracht bij de centrumprovincie Utrecht. De centrumprovincie Utrecht draagt er zorg voor dat overtollige geldmiddelen afgeroomd naar de schatkist. Op basis van de actuele liquiditeitsbehoefte worden naar behoefte opnames uit 's Rijks Schatkist gedaan.

Overzicht van de baten en lasten en de toelichting daarop

Overzicht baten en lasten

Opbrengsten	Begroot 2022	Realisatie 2022
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000

Kosten	Begroot 2022	Realisatie 2022
Sitebureau	635.000	223.983
UNESCO	15.000	-
Siteholderschap	45.000	43.684
Communicatie	612.500	527.661
Kennis & educatie	175.000	129.048
Bescherming	85.000	34.112
Beheer	30.000	-
Netwerken	10.000	5.000

Totalen	Begroot 2022	Realisatie 2022
Totaal lasten	1.607.500	963.488
Saldo van baten en lasten	-607.500	36.512
Saldo 2021	832.078	832.078
Eindsaldo 2022	224.578	868.590

Toelichting

Het resultaat in 2022 is hoger dan in de begroot. Met name door een fors lagere kosten van het sitebureau. De oorzaken hiervan zijn drieledig: 8 maanden geen programma manager, geen doorbelasting van de begrote detachingskosten uit 2021 en het niet gebruiken van het budget voor "vieren en markeren" door het afgeblazen van de bijeenkomst in januari in verband met Corona.

Er zijn in 2022 ook geen kosten gemaakt voor UNESCO. Voor communicatie is minder uitgegeven omdat het ontwikkelen van educatiemiddelen is doorgeschoven naar 2023. Voor bescherming is het voorbeeldenboek en kaartenapp eveneens doorgeschoven naar 2023 alsmede het begrote bedrag voor beheer voor het project bebording. Tot slot is voor netwerken minder uitgegeven.

Melding in het kader van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Met ingang van het begrotingsjaar 2013 is de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sector reeds in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Binnen HWL is er geen sprake van medewerkers die boven het wettelijke normbedrag uitkomen. De Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) schrijft voor dat voor topfunctionarissen in de zin van de WNT de bezoldigingsgegevens openbaar worden gemaakt in de jaarrekening. In de hierna opgenomen overzichten zijn de openbaar te maken bezoldigingsgegevens opgenomen.

Naam Bestuurder	Functie	Periode	Bezoldiging
Mieke Verhees	Secretaris	1.1.2022 t/m 30.04.2022	€ 45.594,-

Het algemeen bezoldigingsmaximum 2022 is vastgesteld op € 216.000

Het algemene bezoldigingsmaximum wordt jaarlijks aangepast aan de loonontwikkeling bij de overheid in het voorgaande jaar.

Specificatie WNT: Betaalde vergoeding secretaris € 45.594,-.

De functie van secretaris wordt ingevuld voor 24 uur per week. Maximum uurtarief in het kalenderjaar € 206

Maxima op basis van de normbedragen per maand € 114.400

Het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 bedraagt € 84.048.

Provincie	Naam Bestuurder	Periode	Bezoldiging
Noord-Holland	Zita Pels	01-01-2022 t/m 31-05-2022	Onbezoldigd
Noord-Holland	Rosan Kocken	20-06-2022 t/m 31-12-2022	Onbezoldigd
Gelderland	Peter Drenth	01-01-2022 t/m 31-12-2022	Onbezoldigd
Noord-Brabant	Stijn Smeulders	01-01-2022 t/m 31-12-2022	Onbezoldigd
Utrecht	Rob van Muilekom	01-01-2022 t/m 31-12-2022	Onbezoldigd
RCE	Susan Lammers	01-01-2022 t/m 31-12-2022	Onbezoldigd

De balans per 31 december 2022 en de toelichting daarop

Balans HWL

31-12-2021

Activa

Vaste activa	Bedrag
Materiele vaste activa	€ -
Immateriële vaste activa	-
Vlottende activa	€ -
Debiteuren	€ -
Belastingen	€ -
RC provincie Utrecht	€ 832.078
Overige vorderingen	€ -
Totaal activa	€ 832.078

Passiva

Eigen vermogen	Bedrag
Algemene reserve	€ 832.078
Totaal passiva	€ 832.078

Kortlopende schulden

Handelskredieten	€ -
Belastingen	€ -
Crediteuren	€ -
Overlopende passiva	€-
Totaal	€ 832.078

31-12-2022

Activa

Vaste activa	Bedrag
Materiele vaste activa	€ -
Immateriële vaste activa	-
Vlottende activa	€ -
Debiteuren	€ -
Belastingen	€ -
RC provincie Utrecht	€ 868.590
Overige vorderingen	€ -
Totaal activa	€ 868.590

Passiva

Eigen vermogen	Bedrag
Algemene reserve	€ 832.078
Winstsaldo 2022	€36.512
Totaal passiva	€ 868.590

Kortlopende schulden

Handelskredieten	€ -
Belastingen	€ -
Crediteuren	€ -
Overlopende passiva	€-
Totaal	€ 868.590

Algemene toelichting op de balans

De oprichting van het gemeenschappelijk orgaan heeft plaatsgevonden op 24 maart 2022. Voor deze datum had de HWL geen rechtspersoonlijkheid maar was wel al actief. Voor de jaarrekening in het jaar van oprichting van het gemeenschappelijk orgaan HWL is ervoor gekozen om de jaarrekening te presenteren als een volledig jaar. Er is dus geen aparte openingsbalans opgesteld per 24 maart 2022.

Activabeleid

Het beleid ten aanzien van investeringen en afschrijvingen is niet van toepassing voor HWL.

Waarderingsgrondslagen

Onder investeringen worden verstaan uitgaven ter verwerving van een goed of ter bereiking van een doel waaraan een nuttigheid kan worden toegekend die langer duurt dan een jaar.

Investeringen worden verantwoord op de balans onder de post vaste activa.

Onder de vaste activa worden conform het BBV de volgende vaste activa onderscheiden:

- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa.

Activa wordt gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend

Materiële vaste activa

Met als uitgangspunt het BBV worden twee soorten materiële vaste activa onderscheiden (artikel 35), te weten:

- investeringen met een economisch nut (vergelijkbaar met het bedrijfsleven, waarbij het meerjarig economisch nut meeweegt in de activeringsgronden);
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijke nut.

Investeringen met een economisch nut zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn.

In het BBV is opgenomen dat activa met een meerjarig economisch nut geactiveerd moeten worden. Daarnaast mag er op deze investeringen niet resultaatafhankelijk (extra) worden afgeschreven. Met andere woorden, activa met een meerjarig economisch nut moeten eenduidig worden geactiveerd en vervolgens dient er op consistente wijze te worden afgeschreven.

HWL kent geen investeringen in 2022. In de jaarrekening van de HWL worden derhalve geen investeringen geactiveerd met een economisch nut.

Afschrijvingstermijnen

Binnen de balans van HWL is geen sprake van vaste activa. Afschrijvingen vinden dus ook niet plaats.

Financiële vaste activa

Binnen de balans van HWL is geen sprake van financiële vaste activa. De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs.

Vlottende activa

Onder vlottende activa zijn opgenomen:

- Vorderingen
- Liquide middelen

RC provincie Utrecht

HWL heeft geen eigen bankrekening. De tegoeden van HWL worden aangehouden op een projectrekening bij de provincie Utrecht. De vordering in rekening courant worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

In de gevallen waarin de invordering niet mogelijk blijkt te zijn, wordt tot afboeking wegens oninbaarheid overgegaan.

Passiva

Passiva zijn eveneens opgenomen tegen nominale waarde.

Toelichting op de balansposten - vaste activa

Liquide middelen

De liquide middelen worden aangehouden op een projectrekening bij centrum provincie Utrecht. Over het positieve saldo op deze rekening wordt geen rente vergoed. afschrijvingstermijn.

Toelichting op de balansposten - vaste passiva

Algemene reserves en bestemmingsreserves

Overzicht Reserve	31-12-2021	Toevoegingen 2022	Onttrekkingen 2022	31-12-2022
Algemene reserve en saldo	€ 832.078	€ 36.512	€ -	€ 868.590

Controle verklaring